

ชื่อหลักสูตร การเพาะเห็ดฟาง

จำนวน ๔๐ ชั่วโมง

กลุ่มอาชีพ เกษตรกรรม (ชั้นเรียนวิชาชีพ)

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดมหาสารคาม

ความเป็นมา

เห็ดฟาง จัดเป็นเห็ดที่นิยมรับประทานมากเป็นอันดับต้นๆ ของเห็ดทุกชนิด นิยมรับประทานทั้งชาวไทย และต่างประเทศ ในรูปของเห็ดสด เห็ดแห้ง และเห็ดแปรรูป เช่น น้ำพริกเห็ด กะปิเห็ด เป็นต้น เนื่องจากเป็นเห็ดที่มีรสนุ่ม กลิ่นหอม (ย่างไฟ) ราคาถูก สามารถปลูก และหาซื้อได้ง่ายตามท้องตลาด

เห็ดฟางเป็นเห็ดยอดนิยมของคนไทย นิยมเพาะกันบนกองฟางข้าวขึ้นๆ โคนมีสีขาว ส่วนหมวกสีน้ำตาลอมเทา หาซื้อได้ง่ายตามท้องตลาดตลอดทั้งปีเดิมคนไทยเรียกเห็ดฟางว่า เห็ดบัว เพราะมีเกิดขึ้นได้เองในกองเปลือกเมล็ดบัวที่กะเทาะเมล็ดภายในออกแล้ว ต่อมาเมื่อมีการส่งเสริมให้ใช้ฟางเพาะจึงนิยม เรียกว่า เห็ดฟางเห็ดฟาง เป็นพืชชนิดหนึ่ง ไม่สามารถสังเคราะห์แสงได้ ไม่มีสารสีเขียว ต้องอาศัยสารอินทรีย์จากสิ่งมีชีวิตหรือไม่มีชีวิตอื่น ๆ เพื่อใช้ในการเจริญเติบโต มนุษย์สามารถนำมาใช้เป็นอาหารได้ เนื่องจากเห็ดเป็นอาหารที่มีรสชาติดี นอกจากเห็ดจะมีประโยชน์ต่อชีวิตประจำวันของมนุษย์ในแง่ของอาหารและยาป้องกันรักษาโรคแล้ว เห็ดยังมีความสำคัญทางเศรษฐกิจอีกด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศไทย ซึ่งมีสภาพแวดล้อมเหมาะสมสำหรับการเพาะเห็ดหลายชนิดประกอบกับต้นทุนในการผลิตเห็ดแต่ละชนิดค่อนข้างต่ำ จึงทำให้ผู้เพาะเห็ดมีรายได้ดี

หลักการของหลักสูตร

๑. เพื่อให้ผู้เรียนลดรายจ่ายเพิ่มรายได้ในครัวเรือน
๒. เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาอาชีพ การมีงานทำที่สามารถสร้างรายได้ให้กับตนเองและครอบครัว

จุดมุ่งหมาย

๑. เพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะความรู้ ความเข้าใจเทคนิคการเพาะเห็ดฟาง สามารถนำไปใช้ในการประกอบอาชีพได้
๒. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ในการประกอบอาหารและความต้องการของตลาด
๓. เพื่อให้ผู้เรียนประกอบอาชีพเสริม สร้างรายได้ให้กับตนเองและครอบครัว

กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมาย คือ ประชาชนกลุ่มเป้าหมายนอกระบบโรงเรียน

๑. ผู้ที่ไม่มีอาชีพ
๒. ผู้ที่มีอาชีพและต้องการพัฒนาอาชีพ
๓. ควรเป็นผู้มีใจรักและความอดทน

ระยะเวลา

ระยะเวลาเรียน รวม ๔๐ ชั่วโมง แบ่งเป็น

ภาคทฤษฎี	จำนวน	๕	ชั่วโมง
ภาคปฏิบัติ	จำนวน	๓๕	ชั่วโมง

โครงสร้างหลักสูตร

- ๑.๑ ความสำคัญของการประกอบอาชีพการเพาะเห็ดฟาง
- ๑.๒ ความเป็นไปได้ในการประกอบอาชีพการเพาะเห็ดฟาง
 - ๑.๒.๑ ความต้องการของตลาด
 - ๑.๒.๒ การใช้แรงงาน
 - ๑.๒.๓ การจัดหาวัสดุ อุปกรณ์
 - ๑.๒.๔ การเลือกทำเลที่ตั้ง
- ๑.๓ แหล่งเรียนรู้/ภูมิปัญญาท้องถิ่น
- ๑.๔ ทิศทางการประกอบอาชีพ
- ๒.๑ ชั้นเตรียมการประกอบอาชีพการเพาะเห็ดฟาง
 - ๒.๑.๑ สถานที่ / พื้นที่
 - ๒.๑.๒ การคัดเลือกเชื้อเห็ด
 - ๒.๑.๓ ความรู้ที่เกี่ยวข้องในการประกอบอาชีพการเพาะเห็ด
- ๓.๑ การบริหารจัดการการเพาะเห็ดฟาง
 - ๓.๑.๑ การจัดการควบคุมคุณภาพการเพาะเห็ดฟาง
 - ๓.๑.๒ การลดต้นทุนในการเพาะเห็ดฟาง
 - ๓.๑.๓ การวางแผนการผลิต
- ๓.๒ การจัดการการตลาดในการเพาะเห็ดฟาง
 - ๓.๒.๑ การทำฐานข้อมูลลูกค้า
 - ๓.๒.๒ การประชาสัมพันธ์
 - ๓.๒.๓ การนำสินค้าเข้าสู่กระบวนการมาตรฐานสินค้า
 - ๓.๒.๔ การจำหน่ายผลิตภัณฑ์เห็ดทางการเกษตร
 - ๓.๒.๕ การทำบัญชี รายรับ – รายจ่าย
 - ๓.๒.๖ การวางแผนการตลาด
- ๓.๓ การจัดการความเสี่ยง
 - ๓.๓.๑ การวิเคราะห์และควบคุมความเสี่ยง
 - ๑) ระยะเวลาที่แปรรูปกับการจำหน่าย
 - ๒) ราคาขาย
 - ๓) คู่แข่งขัน
 - ๓.๓.๒ การวางแผนการจัดการความเสี่ยง

สื่อการเรียนรู้

- ๑. สื่อเอกสาร
 - ๑.๑ เอกสารประกอบการเรียนรู้
 - ๑.๒ ใบความรู้
- ๒. ภูมิปัญญา
- ๓. สถานประกอบการ

การวัดและประเมินผล

๑. การประเมินความรู้ภาคทฤษฎีระหว่างเรียนและจบหลักสูตร
๒. การประเมินผลงานระหว่างเรียนจากการปฏิบัติ ได้ผลงานที่มีคุณภาพสามารถสร้างรายได้และจบหลักสูตร

การจบหลักสูตร

๑. มีเวลาเรียนและฝึกปฏิบัติตามหลักสูตร ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐
๒. มีผลการประเมินผ่านตลอดหลักสูตร ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐
๓. มีผลงานที่มีคุณภาพจึงจะได้รับวุฒิปัตร

เอกสารหลักฐานการศึกษา

๑. หลักฐานการประเมินผล
๒. ทะเบียนคุมวุฒิปัตร
๓. วุฒิปัตร ออกโดยสถานศึกษา

การเทียบโอน

ผู้เรียนที่จบหลักสูตรนี้สามารถนำไปเทียบโอนผลการเรียนรู้กับหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ในสาระการประกอบอาชีพวิชาเลือกที่สถานศึกษาได้จัดทำขึ้น

รายละเอียดโครงสร้างหลักสูตร การเพาะเห็ดฟาง

เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	การจัดกระบวนการเรียนรู้	ชั่วโมง	
				ทฤษฎี	ปฏิบัติ
๑. ช่องทางการประกอบอาชีพการเพาะเห็ดฟาง	๑.๑ อธิบายความสำคัญของการประกอบอาชีพการเพาะเห็ดฟาง ๑.๒ อธิบายความเป็นไปได้ในการประกอบอาชีพการเพาะเห็ดฟาง ได้แก่ ความต้องการของตลาด แรงงาน วัสดุ อุปกรณ์ และทำเลที่ตั้ง ๑.๓ บอกแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น ๑.๔ บอกทิศทางการประกอบอาชีพ	๑.๑ ความสำคัญของการประกอบอาชีพการเพาะเห็ดฟาง ๑.๒ ความเป็นไปได้ในการประกอบอาชีพการเพาะเห็ดฟาง ๑.๒.๑ ความต้องการของตลาด ๑.๒.๒ การใช้แรงงาน ๑.๒.๓ การจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ ๑.๒.๔ การเลือกทำเลที่ตั้ง ๑.๓ แหล่งเรียนรู้/ภูมิปัญญาท้องถิ่น ๑.๔ ทิศทางการประกอบอาชีพ	๑.๑ ศึกษาข้อมูลจากเอกสาร สื่อดิจิทัล สถานประกอบการ สื่อของจริง สื่อบุคคลในชุมชน เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์และใช้ในการประกอบอาชีพที่มีความเป็นไปได้ในชุมชน ๑.๒ วิเคราะห์อาชีพที่จะสามารถเลือกประกอบอาชีพได้ในชุมชนจากข้อมูลต่างๆ ๑.๓ ศึกษาดูงานในแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ในอาชีพที่ตัดสินใจเลือก ๑.๔ ครู ผู้เรียน และผู้รู้ ร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับทิศทางการประกอบอาชีพการเพาะเห็ดฟาง	๒ ชั่วโมง	
๒. ทักษะอาชีพการเพาะเห็ดฟาง	๒.๑ เตรียมการประกอบอาชีพการเพาะเห็ดฟาง - สถานที่ / พื้นที่ ๒.๑.๒ การคัดเลือกเชื้อเห็ดเพื่อการเพาะเห็ดฟาง ๒.๑.๓ ความรู้ที่เกี่ยวข้องในการประกอบอาชีพการเพาะเห็ดฟาง - มีพื้นฐานความรู้เกี่ยวกับ	๒.๑ ชั้นเตรียมการประกอบอาชีพการเพาะเห็ดฟาง ๒.๑.๑ สถานที่ / พื้นที่ ๒.๑.๒ การคัดเลือกเชื้อเห็ด ๒.๑.๓ ความรู้ที่เกี่ยวข้องในการประกอบอาชีพการเพาะเห็ด	๒.๑ จัดให้ผู้เรียนศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการเพาะเห็ดฟาง ๒.๒ อภิปรายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ๒.๓ จัดผู้เรียนไปศึกษาดูงานในแหล่งเรียนรู้ชุมชนพร้อมจดบันทึก ๒.๔ จัดทำแผนการฝึกทักษะการเพาะเห็ดฟาง ๒.๖ จัดให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติการเพาะเห็ดฟางตามแผนการฝึกทักษะ ๒.๕ จดบันทึกผลการเรียนรู้	๒ ชั่วโมง	๓๔ ชั่วโมง

เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	การจัดกระบวนการเรียนรู้	ชั่วโมง	
				ทฤษฎี	ปฏิบัติ
	ธรรมชาติของเห็ดแต่ละชนิด มี สรรพคุณอย่างไร - สามารถทำเชื้อและก้อนเห็ดได้ - การเตรียมแปลงปลูก		๒.๖ ดำเนินการวัดและประเมินผลตามที่หลักสูตร กำหนด ๒.๗ ฝึกปฏิบัติจริง		
๓. การบริหารจัดการอาชีพ	๓.๑ สามารถบริหารการเพาะเห็ด ฟาง ได้ - ควบคุมคุณภาพการเพาะเห็ดฟาง - ลดต้นทุนในการเพาะเห็ดฟาง - วางแผนการผลิต ๓.๒ สามารถจัดการการตลาดใน การเพาะเห็ดฟางได้ - ทำฐานข้อมูลลูกค้า - ประชาสัมพันธ์ - นำสินค้าเข้าสู่กระบวนการ มาตรฐานสินค้า - จำหน่ายผลิตภัณฑ์เห็ดทาง การเกษตร - ทำบัญชี รายรับ – รายจ่าย - วางแผนการตลาด ๓.๓ สามารถจัดการความเสี่ยง - วิเคราะห์และควบคุมความเสี่ยง	๓.๑ การบริหารจัดการการเพาะเห็ด ฟาง ๓.๑.๑ การจัดการควบคุมคุณภาพ การเพาะเห็ดฟาง ๓.๑.๒ การลดต้นทุนในการเพาะเห็ด ฟาง ๓.๑.๓ การวางแผนการผลิต ๓.๒ การจัดการการตลาดในการ เพาะเห็ดฟาง ๓.๒.๑ การทำฐานข้อมูลลูกค้า ๓.๒.๒ การประชาสัมพันธ์ ๓.๒.๓ การนำสินค้าเข้าสู่ กระบวนการมาตรฐานสินค้า ๓.๒.๔ การจำหน่ายผลิตภัณฑ์เห็ด ทางเกษตร ๓.๒.๕ การทำบัญชี รายรับ – รายจ่าย ๓.๒.๖ การวางแผนการตลาด	๓.๑ การบริหารจัดการการผลิต จัดให้ผู้เรียน ๓.๑.๑ ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการบริหาร จัดการ ๓.๑.๒ ศึกษากำหนดและการควบคุม คุณภาพผลผลิตที่ต้องการ ๓.๑.๓ ศึกษาการลดต้นทุนการผลิตแต่ คุณภาพคงเดิม ๓.๑.๔ ศึกษา วิเคราะห์ ปัจจัยความเสี่ยง ที่คาดว่าจะเกิดขึ้น และมีแนวทางในการจัดการ ความเสี่ยง ๓.๒ การบริหารจัดการการตลาด จัดให้ผู้เรียน ศึกษา ๓.๒.๑ ข้อมูลการตลาด และวิเคราะห์ความ ต้องการของตลาด ๓.๒.๒ กำหนดทิศทาง เป้าหมาย และ แผนการจัดการการตลาดที่เกี่ยวข้องกับการเพาะ เห็ด	๑ ชั่วโมง	๑ ชั่วโมง

เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	การจัดกระบวนการเรียนรู้	ชั่วโมง	
				ทฤษฎี	ปฏิบัติ
	<p>เกี่ยวกับระยะเวลาที่เพาะเห็ดกับการจำหน่าย ราคาขาย และคู่แข่ง</p> <p>- วางแผนการจัดการความเสี่ยง</p> <p>๓.๔ สามารถวางแผนการดำเนินงาน</p>	<p>๓.๓ การจัดการความเสี่ยง</p> <p>๓.๓.๑ การวิเคราะห์และควบคุมความเสี่ยง</p> <p>๑) ระยะเวลาที่แปรรูปกับการจำหน่าย</p> <p>๒) ราคาขาย</p> <p>๓) คู่แข่งขัน</p> <p>๓.๓.๒ การวางแผนการจัดการความเสี่ยง</p> <p>๓.๔ การวางแผนการดำเนินงาน</p>	<p>๓.๒.๓ ดำเนินการนำสินค้าเข้าสู่ตลาด</p> <p>๓.๓ การจัดการความเสี่ยง จัดให้ผู้เรียนศึกษา</p> <p>๓.๓.๑ ให้ผู้เรียนศึกษาเอกสารเรื่องการจัดการความเสี่ยง</p> <p>๓.๓.๒ ฝึกการวิเคราะห์การจัดการความเสี่ยง พร้อมการวางแผนการจัดการความเสี่ยง</p> <p>๓.๔ การวางแผนการดำเนินงาน</p> <p>๓.๔.๑ ให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องการวางแผนการดำเนินงาน</p> <p>๓.๔.๒ ฝึกปฏิบัติการทำแผนการประกอบอาชีพการเพาะเห็ดฟาง</p>		
รวม				๕	๓๕